
**СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА
КАЧЕСТВОТО НА ОБУЧЕНИЕТО И НАУЧНИТЕ
ИЗСЛЕДВАНИЯ В ТУ-СОФИЯ**

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.5

**АКАДЕМИЧЕН СТАНДАРТ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНИ
БАКАЛАВРИ**

СОПКОНИ – ПРИЛОЖЕНИЕ 1.5

Приет от АС на ТУ-София

ДД.ММ.ГГГ

Съдържание

1	Изисквания към завършилите обучението си професионални бакалаври в Техническия университет - София.....	1
1.1	Цел и задачи на специалността (Програмата за обучение)	1
1.2	Общи знания, умения и компетентности	1
1.3	Специални знания, умения и компетентности	1
1.4	Учебен план	2
1.5	Прием на студенти в специалността	2
1.6	Академичен състав на специалността	3
1.6.1	Количествени и нормативни изисквания	3
1.6.2	Общи изисквания към академичния състав на бакалавърските програми	3
1.6.3	Специфични изисквания	4
2	Правила за постигане и поддържане на качеството	4
2.1	Промяна в учебния план	4
2.2	Учебен процес по Програмата за обучение	4
2.3	Мониторинг на качеството на обучение	4

АКАДЕМИЧЕН СТАНДАРТ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНИ БАКАЛАВРИ

1 Изисквания към завършилите обучението си професионални бакалаври в Техническия университет - София

1.1 Цел и задачи на специалността (Програмата за обучение)

Целите и задачите на Програмата за обучение в професионален бакалавър са насочени към потребностите на обществото от специализирана професионална подготовка в национален и/или регионален мащаб и се поставят съгласувано с мисията, визията и ценностите на университета. Отчита се равнището на колежанската програма, която трябва да даде:

1. теоретична подготовка чрез знания от фундамента на професионалното направление;
2. специализираща и технологична подготовка в съответствие със специалността в колежа на ТУ-София;
3. практическа и компютърна подготовка;
4. способност завършилите професионални бакалаври да упражняват професии, съответни на тази ОКС;
5. способност да продължат обучението си в по-висока образователна степен и да участват в различни форми на продължаващо обучение през целия живот. Специфични цели и задачи на специалността са .... (определят се от Съвета на колежа)

1.2 Общи знания, умения и компетентности

Професионалният бакалавър има творческо мислене и практически умения за разработване и реализация на проекти с отчитане на влиянието на множество фактори. Поема отговорност да управлява изпълнителски екипи и ресурси при експлоатация на обекти и при управление на структури. Проявява отговорност и професионални умения при експлоатация на обекти. Анализира идеи, идентифицира проблеми и предлага решения в професионална среда на равнопоставени и висшестоящи. Оценява критично своето и чуждото изпълнение. Формулира становища, като използва факти, качествени и количествени критерии и аргументи. Излага разбираемо възгледите си по частни и глобални проблеми, оценява и приема аргументите на събеседниците си. Проявява ангажираност и солидарност с другите. Осигурява принос при решаване на оперативни задачи в стандартни и нестандартни ситуации. Намира решения на казуси от социален, морален и етичен характер, особено при обучение и при работа в екип.

Дипломираният професионален бакалавър притежава: ключови, комуникативни и социални компетентности като: умения за самостоятелна професионална работа и за работа в екип; умения за професионално и социално общуване при езикова комуникация на някои от най-разпространените европейски езици; умение да се самоусъвършенства и повишава своята квалификация; умение да води дискусии като излага ясно и разбираемо професионални проблеми и решения пред специалисти и неспециалисти.

1.3 Специални знания, умения и компетентности

Конкретните изисквания за специалността се поставят от Съвета на колежа в съответствие със специалността и нейните специфични цели и задачи. Изброяват се знания и умения, необходими за успешна професионална дейност, общотеоретичната и специална подготовка, професионалните компетенции и умения по специалността, както и възможностите за професионална реализация.

СОПКОНИ - ПРИЛОЖЕНИЕ 1.5

Между тях задължително присъстват изисквания към професионалния бакалавър:

- да притежава и използва теоретични и конкретни практически знания в изучаваната област;
- да владее методите и средствата за решаване на задачите в специалността си на равнището на образователната степен;
- самостоятелно да интерпретира придобитите знания и умее да ги прилага;
- да има необходимата компетентност в икономиката и управлението, в частност по планиране, организация и контрол на процесите в специалността си;
- да познава нормативната база с отношение към специалността му;
- да умее да събира данни, да ги анализира и взема съответни управленски решения.

1.4 Учебен план

Продължителността на обучението по учебен план е със срок на подготовка 3 години с общ хорариум не по-малък от 1800 часа и не по-голям от 2400 часа. Хорариумът на учебните дисциплини с практическа насоченост не може да бъде по-малък от 75 на сто от общия хорариум по учебния план.

Учебният план се изготвя по семестри и включва задължителни атрибути: названието на учебните дисциплини и други форми на учебния процес (стажове, практики), тяхното кодифициране по определен ред, седмичната часова заетост на студентите по форми на учебните занятия и по дисциплини, самостоятелната работа и кредитните точки по всяка дисциплина, формата на контролните проверки на резултатите от обучението, семестриалният график на учебния процес и има стандартна форма (*Приложение 2*). Учебният план съдържа заетостта по видове занятия през целия срок на обучение и общ баланс на часовата заетост, която трябва да съответства на Държавните изисквания за ОКС „професионален бакалавър“.

Учебния план по стандарта на ТУ-София, заедно с дисциплините, предвидени в него, трябва да осигурява всички заложи в квалификационната характеристика знания, умения, ценности и компетентности. При оценката на специалността по СОПКОНИ и нейната критериална система се следи дали са създадени планови предпоставки и къде, как и доколко реално се постигат всяко предвидено знание, умение, ценност и компетентност.

Практическото обучение отговаря на мисията на Университета и Колежа и трябва да е в пълно съответствие с професионалните знания, квалификацията и компетенциите като следствие от нуждите и потребностите на бизнеса, към който е ориентирана Програмата.

1.5 Прием на студенти в специалността

В коледите на Техническият университет се приемат студенти, които отговарят на изискванията на Националната квалификационна рамка (НКР).

Кандидатите, съгласно НКР, трябва да притежават фактологични и теоретични знания в широк контекст, в който се разполага и специалността, по която кандидатстват. Да познават начините за обработка, използване и анализиране на информация. Да имат набор от познавателни и практически умения за решаване на задачи от съответното равнище на образование. Да могат да правят устни и писмени изложения, формулират инструкции, задачи, обяснения като използват съответната за определената област терминология. Критически осмислят и оценяват резултатите при решаване на задачи в определена сфера на обучение. Работят самостоятелно при променящи се условия, като носят отговорност за изпълнение на задачата, която им е възложена. Правят оценка на качеството на изпълнението си по зададени критерии.

Имат добри познания за демокрацията, гражданското общество и международния правен ред.

Когато кандидатите са от страни, за които някои от тези изисквания към средното образование не са поставени, в Техническият университет се провежда входящ контрол и при необходимост кандидатите се обучават с цел приравняване към българските (европейските) стандарти.

1.6 Академичен състав на специалността

1.6.1 Количествени и нормативни изисквания

Количествените и нормативни изисквания към академичния състав на Програмата за обучение се съдържат в чл. 17 ал. 2, т. 2, на ЗВО, според който „преподавателите на основен трудов договор трябва да водят не по-малко от половината от аудиторните и практическите занятия, като хабилитираните лица на основен трудов договор в него четат за всяка специалност не по-малко от 50 на сто от лекционните курсове“.

1.6.2 Общи изисквания към академичния състав на бакалавърските програми

Общите изисквания към академичния състав се съдържат в *Правилника за устройството и действието на ТУ-София* и *Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности ТУ-София*.

За преподаватели в колежанските програми, особено в специалните дисциплини, е изключително важно да се определят преподаватели с актуална професионална и научна подготовка, действащи специалисти в модерния бизнес по специалността.

Професионалната квалификация, научна и методична подготовка на преподавателите, както и другите съдържателни изисквания за академичния състав по Програмата за обучение се съдържат в т. 1.4 от академичните стандарти на дисциплините по учебния план. При оценката по СОПКОНИ се имат още предвид следните изисквания към преподавателя за качество:

1. Сам да притежава знанията, уменията, компетентностите и качествата, предвидени в т. 1.2 и 1.3 на този стандарт, да умее да ги преподава и пренася в студентите, да ги увеличи в постигането на целите на Програмата;
2. Да се отнася се към студента като към първостепенна доминанта в неговата преподавателска ангажираност;
3. Да участва в национални и международни научни форуми и да търси признание в световната научна общност;
4. Да поддържа активни връзки с бизнеса и професионалните гилдии;
5. Да реализира и прилага научните си изследвания и иновации, да следи съвременната практика по специалността си;
6. Да усъвършенства непрекъснато собствената си научна, методична, езикова и професионална подготовка с цел постигане съвършенство в преподавателската си дейност;
7. Да прилага интерактивни форми, които активизират студентите и ги включват като равноправни участници в учебния процес;
8. Да общува със студентите си и им оказва помощ за усвояване на преподаваните знания, ключови компетентности и приложими умения;
9. Да привлича за съвместна изследователска и професионална дейност студенти в екипи по проекти;
10. Да се стреми да постига висока успеваемост на студентите и дипломантите, които ръководи;
11. Да отчита мненията на студентите, работодателите и другите потребители за резултатите от своята работа и се съобразява с тях в самоусъвършенстването на академичната си дейност;
12. Обективно, безпристрастно и справедливо да оценява студентите си като спазва стандартите на университета.

СОПКОНИ - ПРИЛОЖЕНИЕ 1.5

1.6.3 Специфични изисквани

Професионалната квалификация, научна и методична подготовка на преподавателите, както и другите съдържателни изисквания за академичния състав, се съдържат в академичните стандарти на дисциплините по учебния план на специалността.

Колежанският съвет, който контролира специалността, поставя и други специфични изисквания към академичния състав, провеждащ тази програма.

За степента на удовлетвореност на студентите от преподавателския състав се провеждат регламентирани проучвания, доминирани от оценъчни анкети.

2 Правила за постигане и поддържане на качеството

2.1 Промяна в учебния план

Измененията в действащ учебен план се правят по същия ред, както при нова Програма. Промяна на учебните планове може да се инициира от Съвета на колежа, катедрите, участващи в обучението, или академичното ръководство. Промяна се налага и се прави при:

1. Развитие на технологиите и професионалната практика по специалността, изискващо гъвкави реакции в обучението и подготовката на студентите;
2. Нови изисквания на организации и институции извън Университета (МОН, международни и съсловни организации и др.), както и такива, свързани със съвместимостта им с европейското пространство на висшето образование.
3. Слабости на учебното съдържание, установени от анализи и дискусии в ръководните органи за управление.
4. Мнения на потребителите и работодателите.
5. Мнението на студентите, констатирано от анкетни проучвания, срещи и беседи с тях и други източници.

Когато промените в учебния план са по-дълбоки, трябва да се обсъди и евентуално промени и квалификационната характеристика така, че да се поддържа непрекъснато съответствието между тях.

Промените в квалификационната характеристика и учебния план се внасят с доклад на директора на колежа и председателя на Комисията по учебна работа и се утвърждават от Академичния съвет.

2.2 Учебен процес по Програмата за обучение

Обучението на студентите отговаря на и се придържа към съвременните методи на преподаване и оценяване на постиженията им. Изискванията към провеждането на учебния процес по утвърдената учебна документация са поставени в *Правилника за организация на учебния процес на ТУ-София*, както и в системата СОПКОНИ за оценяването му. За постигнатото качество се съди по съответствието с получените резултати, зададени с настоящия стандарт.

2.3 Мониторинг на качеството на обучение

С цел да се поддържа в непрекъснато съответствие с утвърдените изисквания, учебният процес се наблюдава непрекъснато и се контролира.

Ръководителят на катедрата, отговаряща за съответните дисциплини, е длъжен:

1. Да реагира своевременно на всички сигнали за неблагоприятия по учебните дисциплини, подавани от студентите, академичния състав или работодателите;

2. Поне веднъж годишно да провежда разговори поотделно с титулярите на всички учебни дисциплини, за които катедрата отговаря, да изслушва самопреценките им за обучението и да споделя с тях достигналите до него мнения и впечатления;
3. Поне веднъж годишно докладва в катедрен съвет преценки и обобщени впечатления от подадените сигнали, проведените разговори с титулярите на дисциплините и предлага решения за подобрене.

Поне веднъж годишно **директорът на колежа**, отговорен за Програмата за обучение, провежда общо събеседване по въпросите на качеството на обучение и съответствието му с академичните стандарти. Присъстват ръководителите на катедри, преподавателите и представители на студентите по Програмата. По негов доклад Съвета на колежа взема решения за подобрене на учебната документация и учебния процес по Програмата за обучение.

Съветът на колежа приема всеки семестър оценките за качеството на планираните за преглед учебни дисциплини и преподаватели. Взема решения, произтичащи от оценъчния анализ, за подобряване на качеството и докладва на Академичния съвет.

Комисията по учебната работа на Академичния съвет обсъжда докладите от съветите на коледите и внася обобщена информация в Академичния съвет за състоянието на обучението и съответствието му с академичните стандарти.